

ADEGA: 50 anos ao coidado da terra

Redacción Cerna

Cincuenta anos despois da súa fundación, ADEGA celebrou neste 2025 un aniversario que foi, tamén, unha homenaxe á historia colectiva do ecoloxismo galego. A través dun conxunto de actividades ambientais, culturais e divulgativas desenvolvidas ao longo de todo o país, ADEGA busca reivindicar a traxectoria da organización e proxectar o ecoloxismo galego cara ás próximas décadas.

50ª Asemblea Xeral de ADEGA na Coruña · ADEGA

Neste 2025, a asociación ecoloxista ADEGA fai 50 anos de historia. Medio século de ecoloxismo social e de defensa da terra. Este aniversario non é só unha efeméride simbólica, senón tamén unha oportunidade para facer memoria, celebrar a rede tecida e mirar cara ao futuro dun movemento que continúa sendo imprescindible. Ao longo do ano, a asociación desenvolveu un amplo programa de actividades conmemorativas que se alongarán até entrado o 2026, desde a celebración dun festival en Lugo, até a produción dun documental, a itinerancia dunha mostra expositiva ou a edición dun libro.

Unha exposición que percorre a historia do ecoloxismo galego

Carballo, Muros, Arzúa, Valdoviño, Santiago de Compostela, Pontevedra, A Coruña, Ferrol e Lugo. Foron os concellos nos que neste 2025 recalou a mostra de ADEGA *50 anos cuidando a terra*, un dos eixos centrais das conmemoracións, que conseguiu facer das prazas destas vilas e cidades un espazo de encontro para o ecoloxismo galego e unha plataforma na que visibilizar o traballo feito e procurar novas implicacións da cidadanía na loita.

Estruturada en 16 paneis, distribuídos en catro tótems cúbicos, a mostra recrea a traxectoria da asociación e as grandes loitas ecoloxistas de Galiza, acompañada por bidóns simbólicos que evocan os vertidos nucleares na Foxa Atlántica, unha das mobilizacións máis emblemáticas da historia do movemento ecoloxista galego. A través de textos e imaxes, ofrece un percorrido polas principais ameazas ambientais afrontadas nas últimas

cinc décadas —desde as verteduras contaminantes e os incendios forestais até a depredación do territorio por macroproxectos industriais—.

Unha versión adaptada para centros de ensino percorreu tamén durante o outono colexios e institutos de Santiago e de Pontevedra, coa intención de estimular o compromiso das novas xeracións coa defensa da terra e espertar o interese do alumnado por coñecer as loitas ecoloxistas que marcaron o país e as causas que definen o presente e o futuro do movemento.

A primeira parada da exposición itinerante “50 anos cuidando a Terra” foi a vila de Carballo · Úrsula Prego

Documental “A Terra por gañar”: a historia, en primeira persoa

Outro dos proxectos destacados foi a estrea do documental *A Terra por gañar*, dirixido por Roberto Conde, con fotografía e montaxe de Olmo Couto e producido por ADEGA e Ouvirmos. Ao longo de 55 minutos, a peza ofrece unha mirada profunda ao impacto do movemento ecoloxista galego desde a creación de ADEGA en 1974 até o presente. Guiado por voces destacadas da organización, o filme repasa as principais agresións ambientais sufridas en Galiza no último medio século e analiza como os conflitos locais se tornaron, co paso do tempo, en desafíos ambientais de escala global.

A Terra por gañar é tamén unha reflexión sobre o legado das persoas que puxeron o corpo na defensa da Terra, ao revisar o papel dun ecoloxismo galego que se enfron-

Cartaz do documental "A terra por gañar"

ta hoxe a complexas problemáticas, desde a crise climática até a explotación intensiva dos recursos e a conversión do territorio en "zona de sacrificio". O documental foi presentado por primeira vez durante o festival de Lugo e proxectado posteriormente en diversas cidades galegas.

O documental e a exposición axiña atoparán apoio nun libro colectivo conmemorativo que verá a luz en 2026 e que recollerá artigos de persoas chave que forman parte da asociación, entre outras.

Actividades por todo o país: dos debates á educación ambiental

Ao longo do ano, ADEGA tamén organizou un amplo ciclo de actividades en distintas cidades galegas, concibidas como un espazo para o encontro, para a análise e para o gozo e o coñecemento da natureza. Ademais de coloquios centrados na historia do ecoloxismo e na problemática local máis actual, e da proxección de *A Terra por gañar*, celebráronse en Compostela varias saídas para coñecer a contorna natural da cidade: un paseo guiado pola Selva Negra, o parque natural máis antigo e grande de Compostela, da man da contadora de historias e actriz Sole Felloza e da bióloga Elvira Cienfuegos; unha saída ao río Sarela ou unha descuberta de biodiversidade nas charcas do Pedroso.

En Pontevedra, ADEGA levou a mostra e o documental ao espazo público, acompañados dunha mesa redonda con Mar Santiago, Pilar Allegue, Antón Masa e Gonzalo Sancho, que reflexionaron sobre a loita ecoloxista na cidade no pasado, no presente e no futuro; co foco na defensa da ría fronte a Ence -a loita que fixo nacer a delegación de ADEGA en Pontevedra- e na protección e divulgación do río Gafos, entre outras cuestións. A tra-

vés destes actos, ADEGA pon o acento na importancia de vincular a memoria á acción presente, e procura promover o debate sobre as formas de participación cidadá, a transición enerxética xusta ou o papel do ecoloxismo galego ante a crecente presión industrial e extractivista sobre o territorio.

Lugo: o festival

Vida, compromiso co país, resistencia, acerto, amor, aprendizaxe, necesidade, coherencia, raíz... O pasado 7 de xuño, ADEGA organizou un festival no Pazo de Feiras e Congresos, ao carón do río Miño. No seu transcurso, varias das asistentes definiron con esas palabras perante a cámara o labor da asociación.

Foi unha xornada de convivio na que ADEGA estivo acompañada de diversidade de colectivos e compañeiras de loita, de decenas de artesás e produtoras locais, e de boa música. O Pazo e a contorna do Miño acolleu espazos para a reflexión e o debate, para os xogos tradicionais, e para as actuacións de Uxía Lambona e a Banda Molona, Loita Amada, Filophóbicas, Catro nun zoco, Caivanca, Axeigo e o Proxecto Troupelear de Branca Villares e Pablo Pintor. O festival simbolizou a vontade de festexar o ecoloxismo galego como sinónimo de defensa da vida.

Grazas a quen celebra con nós

ADEGA quere facer un especial agradecemento ás persoas, colectivos e plataformas que arrouparon todas estas actividades conmemorativas no 2025, que terán continuidade no comezo do 2026; e tamén a todas as socias colaboradoras que sempre están aí. Ao tempo, recoñece o apoio financeiro de quen fixo posible estes actos: a Deputación da Coruña, as áreas de Cultura e Medio Rural da Deputación de Lugo, os Concellos de Lugo, de Pontevedra, de Santiago de Compostela, da Coruña, de Arzúa e a axuda daqueles outros municipios que cederon os seus espazos para expoñer a mostra. Tamén a Ouvirmos polo seu bo facer.

Un novo ciclo

Na Coruña, a cidade que viu nacer ADEGA, foi onde a asociación celebrou a súa 50ª Asemblea Xeral. Cunha xunta directiva anovada e co catedrático da Universidade da Coruña e activista de longo percorrido en ADEGA, Manuel Soto, á cabeza, a organización abre agora un novo ciclo no que enfronta decidida o reto de incorporar as novas xeracións no ecoloxismo galego, e no que busca abrir espazos novos para o ecofeminismo, o decrecemento, o pacifismo ou a defensa da terra fronte á agrogandeiría industrial.

ADEGA fai 50 anos de vida, consciente, coma sempre, da importancia de facer memoria, de recoñecer o papel fundamental das persoas fundadoras na construción dun movemento galego na defensa ecolóxica do país que, tras estas 5 décadas de existencia, ten defendido a nosa terra de milleiros de agresións. Moitas derrotas, pero tamén grandes fitos e vitorias, fan de ADEGA quen é hoxe: unha asociación sostida pola confianza de multitude de socios e socios e coa vitalidade toda para seguir construindo alternativas.